Należność pocztowa uiszczona ryczałtem.

Rok 6. Warszawa, dnia 15 marca 1930 r. № 5.

OSZCZĘDNOŚĆ

Dwutygodnik poświęcony sprawie organizacji oszczędności w Polsce.

ORGAN ZWIĄZKU MIEJSKICH i POWIATOWYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE.

TREŚĆ:

REDAKCJA
WARSZAWA, PL. NAPOLEONA Nr. 7, tel. 88-90.
(GMACH POLSKIEGO BANKU KOMUNALNEGO).

ADMINISTRACJA
Warszawa, ul. Ś-to Krzyska Nr. 13,
tel. 442-63.

NAKŁAD I WYDAWNICTWO
„SAMORZĄDOWEGO INSTYTUTU WYDAWNICZEGO“
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w Warszawie, ul. Ś-to Krzyska Nr. 13.
Tel. 442-63.

K.K.O. KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI K.K.O.

powiatu Warszawskiego

w Warszawie, ul. Św. Krzyska 13, telefony 426-62, 541-61, 541-60.

WKŁADY OSZCZĘDNOŚCIOWE na każde żądanie / terminowe, **R-KI CZEKOWE, INKASO, POŻYCZKI** gotówkowe / towarowe, **DYSKONTO.**

godziny urzędowania od g. 8½ rano do 7½ wiecz. (z przerwą obiadową od 3 do 5)

RADA: *Roman Onyszko*, — Prezes, *Kazimierz Domosławski* — Vice-Prezes; Członkowie: *Karol Borkowski, Michał Górzyński, Zdzisław Karwosiecki, Piotr Kazubek, Jan Morawski, Gotlieb Sejder, Franciszek Szymański, Zygmunt Węglowski, Jan Wilczyński, Władysław Wronka.*

KOMISJA REWIZYJNA: *Teofil Makólski*—Przewodniczący; Członkowie: *Władysław Barszczewski, Gustaw Ficner, Antoni Jankowski, Gabryel Wołziński.*

ZARZĄD: *Bolesław Chomicz*—Przewodniczący, *Władysław Klajmic*—zast. przewodniczącego, *Władysław Hass.*

DYREKCJA: *Bolesław Chomicz* — Naczelnik Zarządu i Dyrektor, *Władysław Gruszczyński* — vice-dyrektor, *Bronisław Stosio*— prokurent.

PUPILARNE BEZPIECZEŃSTWO WKŁADÓW

(Warszawski Pow. Związek Komunalny, jako Związek poręczający Kasę, ponosi odpowiedzialność *za wszelkie zobowiązania Kasy*—art. 4 Statutu Kasy, zatwierdzonego na podstawie Rozp. Prezydenta Rzplitej z dn.13/IV 1927 r., Dz. Ust. R.P. № 38 poz. 339).

Sprawozdanie rachunkowe za I okres działalności: od 15/X 1928 r. do 31/XII 1929 r.

Bilans na dzień 31/XII 1929 r.

Stan czynny

L.	TREŚĆ	Zł.	gr.	Zł.	gr.
A	Kasa i banki				
	1) Kasa	34.263	59		
	2) Pol. B. Kom., B. G. Kr., P.K.O,	228.388	53	262.652	12
B	Papiery wartościowe (w złocie)			68.000	—
C	Pożyczki i weksle zdyskontowane				
	1) pożyczki na weksle poręczone	1.837.283	28		
	2) „ na skrypty dłużne	6.595	—		
	3) „ na zastaw	18.000	—		
	4) „ hipoteczne	10.000	—		
	5) weksle zdyskontowane	206.610	55		
	6) „ protestowane	47.422	—	2 125.910	83
D	Ruchomości i koszty organizacji				
	1) nie zamortyz. część ruchom.	8.376	67		
	2) „ „ koszt. organ.	13.805	23	22.181	90
E	Różne			61.885	12
				2.540.629	97

Stan bierny

L.	TREŚĆ	Zł.	gr.	Zł.	gr.
A	Kapitały i fundusze własne				
	1) kapitał zakładowy	100.000	—		
	2) fundusz zasobowy (przen. czysty zysk za rok 1929)	13.694	15		
	3) fundusz wyrównawczy	792	76		
	4) rezerwa na należ. wątpliwe	2.371	10	116.858	01
B	Wkłady				
	1) oszczędn.—na każde żądanie	145.507	97		
	2) „ terminowe	1.862.216	45		
	3) na rachunkach czekowych	103.643	—	2.111.367	42
C	Kredyty udzielone Kasie				
	1) redyskonto	11.000	—		
	2) inne	263.441	60	274.441	60
D	Procenty i prow. pobrane za 1930 r.			31.220	43
E	Różne			6.742	51
				2.540.629	97

Rachunek Zysków i Strat

Zyski

L.	TREŚĆ	Zł.	gr	Zł.	gr.
A	Procenty i prow. pobrane			246.968	52
				246 968	52

Straty

L.	TREŚĆ	Zł.	gr	Zł.	gr.
A	Procenty i prowizje wypłacone			142.608	66
B	Koszty handlowe			83.912	56
C	Odpisy				
	1) na amortyz. ruchomości (10%)	930	74		
	2) na amort. kosztów organiz. (20%)	3.451	31		
	3) na rezerwę na należ. wątpliwe	2.371	40	6.753	15
D	Czysty zysk za 1929 rok			13.694	15
				246.968	52

Obroty. Wkłady oszczędn.: wpłaty zł. 3.133.976; wypłaty zł. 1.126.252. **R-ki czekowe:** wpłaty zł. 4.025.182; wypłaty zł. 3.921.539; **Pożyczki:** wydane zł. 3.412.311 (2.817 poż.); spłaty zł. 1.540.433; **Weksle zdyskontow.** zł. 744.371 (1.150 weksli); spisane — zł. 537.762. **Kredyty udzielone kasie:** otrzymane zł. 497,679; spłacone— zł. 234.237. **Ogólny obrót roczny: zł 31.551.951.**

Ilość wkładców na 20/III 1930 r.—2461 z sumą wkładów zł. 3.238.699.

Rok 6. Warszawa, dnia 15 marca 1930 r. № 5.

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE.
ORGAN ZWIĄZKU MIEJSKICH I POWIATOWYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE.

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:

Rocznie	zł. 32.—
Półrocznie	„ 16.—
Kwartalnie	„ 8.—
Miesięcznie	„ 3,—
Cena Nr. pojedyńczego	„ 1.40

REDAKCJA: Warszawa, pl. Napoleona Nr. 7, tel. 88-90
ADMINISTRACJA: Warszawa, ul. Ś-to Krzyska 13.
Konto czekowe w P. K. O. Nr. 92
Redaktor odpowiedzialny: JÓZEF ROŻKOWSKI
Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego" Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Warszawie, ul. Ś-to-Krzyska Nr. 13 m. 15.
Tel. 442-63.

ZARZĄD

Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie

podaje do wiadomości, że w dniu 30 marca 1930 roku o godz. 14-ej w sali konferencyjnej Polskiego Banku Komunalnego, S. A. w Warszawie, Plac Napoleona Nr. 7, odbędzie się Zwyczajne Walne Zgromadzenie Delegatów Komunalnych Kas Oszczędności z następującym porządkiem dziennym:

1. Zagajenie Zgromadzenia i wybór Prezydjum.
2. Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz rozpatrzenie bilansu i rachunku wpływów i wydatków za rok 1929.
3. Referat o dokonanych rewizjach kas.
4. Budżet na rok 1930.
5. Organizacja Związków Kas Oszczędności.
6. Upoważnienie Zarządu do zaciągania pożyczek.
7. Wybory 3-ch członków Zarządu i 3-ch zastępców.
8. Wybór Komisji Rewizyjnej.
9. Wolne wnioski, zgłoszone Zarządowi conajmniej przez 2-ch członków Związku do dnia 23 marca 1930 roku.

Zwracając uwagę, że w myśl § 10 statutu dla prawomocności uchwał Walnego Zgromadzenia konieczna jest obecność przedstawicieli przynajmniej połowy członków, Zarząd Związku uprasza PP. Delegatów o niezawodne przybycie na Zgromadzenie.

W razie nieprzybycia delegatów połowy członków Związku odbędzie się Walne Zgromadzenie w drugim terminie tegoż dn. 30 marca 1930 r. o godz. 15 w tymże lokalu i z tymże porządkiem dziennym.

Drugie Zgromadzenie będzie ważne, a uchwały jego prawomocne bez względu na ilość obecnych członków.

W końcu zaznacza się, że każda Kasa, należąca do Związku, deleguje jednego przedstawiciela z prawem do jednego głosu, który to przedstawiciel obowiązany jest wylegitymować się posiadaniem upoważnienia, wystawionego przez Zarząd Kasy w sposób, przewidziany w statucie dla podpisywania zobowiązań Kasy. Dyrektorowie i Prezesi Zarządów, nie mający pełnomocnictw, wystawionych w sposób wyżej wskazany, mogą brać udział w Walnem Zgromadzeniu tylko z głosem doradczym.

Formy organizacji drobnych kapitałów.

Zadaniem komunalnych kas oszczędności istotnem, ich zadaniem głównem, jest ułatwianie obywatelom wzrostu ich dobrobytu, przez umożliwienie akumulacji drobnych kwot, ich oprocentowania i zapewnienia całkowitego bezpieczeństwa oszczędnościom pozyskanym.

To też praca kas oszczędności wszędzie idzie nie po linji najmniejszego oporu, zamieniającej niejako kasy oszczędności w drobne banczki, lecz cały wysiłek skierowany jest ku wyrobieniu w społeczeństwie owego cennego zmysłu, zmysłu oszczędności. Jest to zadanie z gruntu wychowawcze. A że „dobrobyt obywateli o potędze państwa stanowi", zadanie to przeto staje się równie ważne, jak zagadnienie np. szkolnictwa.

Niewątpliwie w naszych warunkach wysiłek kas oszczędności musi wydawać rezultaty słabsze finansowo, niż w społeczeństwach o bardziej ustalonej strukturze gospodarczej; skłania nas to jednak do stwierdzenia, iż kasy oszczędności, mając na uwadze znaczenie wychowawcze ich pracy, winny wysiłki swoje wzmódz bardziej jeszcze, korzystając z doświadczeń zdobytych na polu organizacji drobnych kapitałów w innych państwach.

W pracy kas oszczędności w Polsce zauważyć się daje pewne, wynikające zresztą z nieco anormalnych stosunków w dziedzinie oszczędności, przerzucenie środka ciężkości na działalność kredytową, kosztem osłabienia uwagi, która winna być skupiona przedewszystkiem na sprawie organizacji drobnych kapitałów, a nie na sprawie ich racjonalnego fruktyfikowania.

Może przeto wskazanem będzie poruszenie kilku metod ułatwiających gromadzenie kapitałów, a stosowanych w innych państwach z doskonałemi rezultatami.

Na początek pozwolimy sobie schematycznie opisać metody stosowane we Francji, który to kraj, jak wiadomo, posiada ustalone tradycje w dziedzinie organizacji drobnych kapitałów, tradycje, które wytworzyły typ obywatela praktykującego „oszczędność" w najszerszem słowa tego znaczeniu. Po wojnie francusko-pruskiej, cały wysiłek rządu i społeczeństwa został skierowany ku rozbudowie znaczenia wychowawczego oszczędności. Szkolne kasy oszczędności stanowiły te podwaliny tradycji oszczędnościowej, która tak pięknie i tak rychło wydała rezultaty. To początek. Rychło jednak społeczeństwo francuskie zrozumiało, że doskonały rozwój oszczędności zależy całkowicie od odpowiedniego sharmonizowania celów i zachęt oszczędzania z najbardziej palącemi i trwałemi potrzebami społeczeństwa. Oszczędza się wszak po to, aby nagromadzone dobra celowo zużytkować. Oszczędzanie dla samego oszczędzania nosi nazwę skąpstwa.

Trzy są potrzeby, trzy główne cele, zdolne pobudzić obywateli w każdem społeczeństwie do systematycznego wysiłku w dziedzinie kapitalizowania swych drobnych nadwyżek:

1) posiadanie kawałka ziemi. Ten moment wiąże się u nas z mocnem i stałem dążeniem ludności rolniczej do powiększenia swego stanu posiadania; ze sprawą regulacji działów przy spadkobraniu; z dążeniem ludności miejskiej do posiadania bodaj najmniejszej parcelki;
2) posiadanie własnego domku, lub mieszkania. Cel ten w naszych warunkach specjalnie zdolny jest pchnąć szerokie warstwy mieszkańców miast do długotrwałych i wcale znacznych wysiłków na drodze racjonalnego oszczędzania, Stwierdza to choćby znaczny rozwój kooperatyw mieszkaniowych, których członkowie poświęcają do 50% swych zarobków, aby zapewnić sobie posiadanie własnego mieszkania;
3) zabezpieczenie bytu rodziny na wypadek śmierci.

I oto doświadczenie Francji wskazuje, że dążąc do zaspokojenia tych trzech potrzeb społecznych, organizacja instytucyj oszczędnościowych stworzyć może silne i trwałe podwaliny dla swej pracy, dając jednocześnie społeczeństwu stałą podnietę do kroczenia drogą oszczędności, przymuszając niejako bezwolnych obywateli do systematycznego w tej dziedzinie wysiłku, stwarzając stały doomping oszczędzania. Obok normalnej pracy kas oszczędności, polegającej na przyjmowaniu wkładów oprocentowanych i zwrotnych na każde żądanie, zorganizowano we Francji cały szereg metod akumulacji drobnych kapitałów, opierających się na dobrowolnej umowie pomiędzy wkładcą a instytucją.

Celem zaspokojenia dążenia do posiadania ziemi, zawierane są pomiędzy kasą oszczędności a wkładcą umowy, mocą których wkładca obowiązuje się składać systematycznie określoną kwotę na określone oprocentowanie. Z chwilą gdy wkład jego osiągnie 30% wartości określonego terenu, kasa, na specjalnych warunkach, szczegółowo opracowanych, pożycza mu resztę na zabezpieczenie hipoteczne. Pożyczkę spłaca wkładca w ratach tej samej wysokości co uskuteczniane wkłady. Tego rodzaju umowy mogą być zastosowane przez komunalne kasy oszczędności, działające wśród ludności rolniczej. Podstawowy warunek: wkłady muszą być uskuteczniane uprzednio systematycznie przez określony przeciąg czasu. (Opracowanie tego rodzaju umowy stanowiłoby wdzięczne pole pracy dla Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności). Pytanie, które się narzuci każdemu kierownikowi kasy: skąd wziąć pieniądze na kredytowanie 70% ceny nabycia ziemi? nie jest zbyt trudne do odparcia.

Metoda długoterminowych umów oszczędnościowych tego typu daje rezultaty przy masowości i ciągłości ich zawierania.

Jeśli przyjmiemy termin początkowy gromadzenia 30% kosztorysu dwuletni, to przy pozyskaniu w ciągu tych 2-u lat np. 1000 wkładców nowych, będziemy mieli z wkładów bieżących pokrycie na kredytowanie 70% kosztorysu pierwszych umów. Ten sam system długoterminowych umów stosowany jest i przy sprawach mieszkaniowych i budowlanych.

Umowa, o której mowa, wiąże tak wkładcę jak i instytucję, stwarzając dla wkładcy niejako przymus systematycznego oszczędzania, pod rygorem utraty części praw nabytych.

Trzecia forma umów długoterminowych, to znane powszechnie ubezpieczenia.

Rozbudowa systemu długoterminowych umów oszczędnościowych doprowadziła do stworzenia metod pracy mieszanych, w których ułatwienie nabycia terenu czy domku złączone jest z ubezpieczeniem. Dalszą

zachętą dla wkładców jest wprowadzone przez niektóre instytucje losowania, polegającego na tem, że wylosowany otrzymuje wcześniej kredyt lub premję uzupełniającą jego wkłady do potrzebnej wysokości.

Wobec tego, że komunalne kasy oszczędności mają do spełnienia zadanie ułatwienia obywatelom wzrostu ich dobrobytu, i to, w naszych warunkach, nawet niejednokrotnie wbrew ich woli, szukanie mocnych zachęt do oszczędzania jest rzeczą niemałej wagi.

Umowy zaś długoterminowe mogą stworzyć bardzo silną zachętę, jeśli będą umiejętnie ułożone i uderzą w struny znajdujące oddźwięk u każdego obywatela.

L. D.

Dla dobra komunalnych kas oszczędności.

Każda instytucja na zasadzie swego statutu ma przeważnie wyraźnie wskazany zakres swej działalności — klasyfikujący ją, jeśli sama firma dokładnie klasyfikacji tej nie podaje — do pewnej grupy instytucji o ogólnie wspólnym charakterze.

Nadanie w życiu właściwego charakteru instytucji w/g wskazań statutu, spełniają jej władze, o ile myśl ustawodawcy dobrze odczuły, jeśli nie jest ona w statucie wyraźnie podana.

Otóż w stosunku do komunalnych kas oszczędności wielokrotnie zauważyć się daje, że władze kas nie zawsze będąc dość zorjentowanemi z tendencją statutu, niewłaściwie lub wprost mylnie interpretują sobie cel i zadania tych instytucyj.

W tym wypadku, należałoby wyjaśnić, że k.k.o. w myśl swego statutu są wprawdzie instytucjami użyteczności publicznej, ale są one także instytucjami finansowemi, bankowemi, pupilarnej pewności, mającemi za zadanie w pierwszym rzędzie gromadzenie wkładów oszczędnościowych, a następnie zaspakajanie na terenie swej działalności potrzeb kredytowych, przy jaknajbardziej ścisłem przestrzeganiu właściwego zabezpieczenia dla każdego udzielonego kredytu.

Spotykane rozumowanie, że k.k.o. są instytucjami społeczno-komunalnemi o charakterze dobroczynnym, a nie instytucjami finansowemi i odpowiednie ustosunkowanie ich działalności, mija się zupełnie z tendencją statutu i myślą przewodnią ustawodawcy, wpływając jaknajgorzej na ich rozwój, zamykając zupełnie drogę do podstawowego czynnika ich egzystencji — jakim są wkłady.

Komunalne kasy oszczędności, mając na względzie dobro swego rejonu, winny dać swemu wkładcy oszczędnościowemu, odpowiedni warunkom w kraju procent od lokowanych oszczędności, z drugiej zaś strony, nie będąc instytucjami mającemi na celu jak banki akcyjne jedynie zyski dla dania akcjonarjuszom jaknajwiększej dywidendy—udzielają ludności dogodny kredyt, jak co do terminów, tak i oprocentowania.

Kredyt ten udzielany właściwie będzie bezwątpienia wpływał na podniesienie się sprawności warsztatów pracy, zwiększenie produkcji, a tem samem również wpłynie na podniesienie się zamożności społeczeństwa.

Bogactwo Państwa opiera się na dobrobycie jego obywateli.

Idąc dalej, każda instytucja finansowa, zdrowo postawiona i właściwie mająca swe operacje ustosunkowane w rezultacie swej działalności zamyka rok operacyjny zyskiem, który jest tym widomym dowodem zdrowotności jej spraw finansowych i pomyślnego rozwoju.

Suma zysków za dany rok operacyjny, uzależniona jest naturalnie od funduszów obrotowych, jakiemi instytucja ta rozporządza.

Spotykane komentowanie, że k.k.o. nie powinny dawać zysków, jest niewłaściwie i również godzące rozwój tych instytucyj.

Jakież zaufanie będzie miał wkładca oszczędnościowy do swej instytucji, gdy ogłoszony jej bilans zamknięty będzie stratą, stwierdzając tem samem niedołężną gospodarkę tej instytucji.

Godziwy zysk, odpowiadający rozmiarom funduszów obrotowych i własnych kapitałów, będzie zawsze dowodem sprawnej działalności każdej instytucji.

S.L.K.

Rola kas oszczędności w budownictwie mieszkaniowem.

Wojna światowa wywołała w całej niemal Europie kryzys ekonomiczny, skutkiem którego budownictwo mieszkaniowe zostało prawie całkowicie zahamowane.

Tocząca się na ziemiach polskich, znacznie dłużej niż wszędzie, zawierucha wojenna zrujnowała życie gospodarcze kraju, zniszczyła i obróciła w perzynę setki tysięcy domów, a następnie stworzyła w zakresie budownictwa warunki, z których Polska nie jest w stanie podźwignąć się po dziesięciu latach niepodległości,

Ruch budowlany był oparty przed wojną na obfitości kapitałów prywatnych, które chętnie szukały lokaty na hipotekach przy skromnem oprocentowaniu. Z tem zjawiskiem spotykamy się w wielu państwach, które zdołały powrócić do warunków przedwojennych na swych rynkach pieniężnych. W Polsce jednak odbudowa kapitałów własnych w takich rozmiarach, aby można było je skierować ku potrzebom ruchu budowlanego, jeszcze nie nastąpiła.

Akcja budowlana w chwili obecnej znajduje w Polsce oparcie głównie w funduszach państwowych i samorządowych. Rzeczywistą podstawą budownictwa z inicjatywy prywatnej może się stać jednak kapitał krajowy, stworzony drogą kumulacji oszczędności sze-

rokich mas. Zjawisko to miało miejsce w Polsce przed wojną, w wielu zaś państwach europejskich zaczyna już obecnie powracać. Oszczędności, jakie w ostatnich latach zdołały się ujawnić, świadczą, że Polska zaczyna powoli wkraczać na drogę powolnego lecz trwałego procesu oszczędzania. Świadczy o tem znaczny wzrost oszczędności oraz samych instytucyj oszczędnościowych, zwłaszcza tworzonych przez samorządy komunalnych kas oszczędności.

Przy obecnych usiłowaniach ze strony czynników państwowych i samorządowych zaradzenia kryzysowi budowlanemu i znalezienia drogi wyjścia ku rozwiązaniu tego zagadnienia, chcemy poruszyć tu sprawę udziału kas oszczędności w akcji budowy mieszkań.

Na odbytej niedawno w Warszawie konferencji Towarzystwa reformy mieszkaniowej, jako jedno z zagadnień w całokształcie sprawy kredytów na budowę mieszkań była przez prezesa P.K.O, p. Grubera poruszana sprawa przyciągnięcia oszczędności prywatnych przez emisję listów zastawnych na cele budownictwa, zabezpieczonych na hypotekach nowowybudowanych domów. W listach tych mogłaby być odkładana część funduszów kas oszczędności.

Rola komunalnych kas oszczędności jako instytucyj posiadających bardzo szerokie możliwości rozprowadzania kredytów wśród szerokich warstw ludności, mogłaby być pożytecznie zużytkowana przy kredycie na budowę mieszkań. Chodzi tylko o to, aby znaleść najbardziej racjonalną formę tego udziału.

Niemcy jako państwa przodujące w dziedzinie organizacji komunalnych kas oszczędności, a jednocześnie zdążające konsekwentnie do zrealizowania swych planów w zakresie budownictwa mieszkaniowego, powołały do życia w roku ubiegłym specjalne instytucje oszczędnościowe, mające na celu gromadzenie oszczędności przeznaczonych na budowę mieszkań, t. z. budowlane kasy oszczędności. Kasy te nie są zbyt liczne, mianowicie na jedną prowincję przypada jedna działająca na jej terenie budowlana kasa oszczędności. Kasa taka powierza swe czynności miejscowym kasom komunalnym.

Chodzi głównie o krzewienie oszczędności wśród osób zamierzających wybudować sobie mieszkanie, a nieposiadających dostatecznych na to środków.

Widzimy zatem, że wchodzi tu nowy czynnik w akcji oszczędnościowej o wytknięcie i wyraźne określenie celu oszczędności.

Organizacja kredytu na cel powyższy jest następująca: Budowlana kasa oszczędności zawiera z osobą zamierzającą wybudować sobie mieszkanie, umowę na okres 9, 12, 15 lub 18 lat, zależnie od warunków materjalnych danej osoby. W ciągu tego okresu czasu petent zobowiązuje się wpłacać regularnie do kasy budowlanej pewną określoną kwotę, kasa zaś zobowiązuje się po upływie określonego terminu wypłacić oszczędzającemu kwotę umowną bez doliczania kosztów administracyjnych. Pomoc ta, należy podkreślić, jest tylko częściowa, gdyż osoba zainteresowana zgóry przewiduje otrzymanie kredytu hipotecznego i kredytu z wpływów z podatków od lokali, któremi to kredytami rozporządzają związki komunalne i obracają je głównie na popieranie budownictwa mieszkaniowego. Z tych to wyżej wymienionych źródeł oraz z oszczędności w kasie budowlanej zainteresowany uzyskuje całkowite pokrycie kosztów budowy mieszkania.

Wprawdzie umowa przewiduje, że oszczędzajacy otrzyma potrzebną sumę po upływie zgóry określonego terminu, jednakże wskutek zbiorowego oszczędzania na ten cel, poszczególny wkładca otrzymuje potrzebne mu kwoty znacznie wcześniej, mianowicie zaś pewny minimalny odsetek ogólny sumy przewidzianego wkładu już po roku, następne zaś kwoty w odstępach mniej więcej rocznych, przyczem stosunek procentowy wypłaconej raty zależnym jest od terminu trwania umowy.

Przeciętny okres oczekiwania na przydział kredytu wynosi od 5 do 10 lat, zależnie od tego na jak długo została zawarta umowa.

Przydział kredytów następuje przez losowanie, Po wylosowaniu, kasa budowlana za pośrednictwem swej centrali robi starania o udzielenie danej osobie kredytu na pierwszą hipotekę w wysokości 40% kosztów budowy mieszkania a następnie, o ile kredyt ten oraz suma umowna z kasy budowlanej nie wystarcza na pokrycie kosztów budowy, troszczy się o dalszy przydział kredytów na drugą hipotekę. Wypłata kwoty umownej przez kasę budowlaną następuje po zapewnieniu posiadania pełnej sumy kosztów budowy mieszkania.

O ile wkładca otrzymuje wskutek wylosowania kwotę umowną wcześniej od określonego terminu, zobowiązuje się wpłacać do kasy budowlanej miesięczne raty amortyzacyjne, nieco wyższe od miesięcznych wpłat okresu umownego.

Udzielony przez kasę budowlaną kredyt, nieprzekraczający 80% kosztów budowy, łącznie z kosztami nabycia placu budowlanego nie może być wymówiony o ile wkładca normalnie uiszcza wpłaty przewidziane w umowie, natomiast wkładca może w każdej chwili zerwać umowę. W razie śmierci wkładcy przed otrzymaniem kredytu, należną sumę otrzymują jego spadkobiercy. Jeżeli zaś wkładca zmarł już po uzyskaniu kredytu i nie uiścił rat amortyzacyjnych, kasa nie rości do jego spadkobierców żadnych pretensyj, gdyż w taryfie oszczędnościowej przewidziane jest pewnego rodzaju ubezpieczenie na życie, którego premje pokrywają właśnie niedobory, powstałe wskutek niespłacenia rat amortyzacyjnych. Finansowanie budowy domku jednorodzinnego, którego koszt wynosi 16.000 mk., przedstawia się następująco:

kapitał własny lub plac pod budowę	2.000 M.
I-sza hipoteka w kasie oszczędności	6.000 „
kwota, którą należy oszczędzić	8.000 „
	16.000 „

Jak donosi prasa niemiecka, system tego rodzaju oszczędności cieszy się wielkiem powodzeniem i przyczynia się w znacznym stopniu do ożywienia ruchu budowlanego. Jako przykład udziału kas oszczędności w kredytach na budowę mieszkań, zwłaszcza tanich mieszkań robotniczych, musimy przytoczyć jeszcze wiadomość zaczerpniętą z pracy inż. Czesława Klarnera p. t. „O popieraniu budowy tanich mieszkań w Polsce i Zagranicą“, iż we Włoszech pożyczki na cele budowlane udzielane są między innemi instytucjami kredytowemi również przez wszystkie kasy oszczędności. Suma pożyczek udzielanych przez te instytucje zasadniczo nie może przekraczać 75% kosztów placu budowlanego i budowy mieszkania. Jeżeli jednak Państwo pokrywa część kosztów, suma ta może osiągnąć

nawet 100% kosztów. Suma pożyczki winna być zapisana na 1-szej hipotece: przyznane kredyty są wydawane częściami, w miarę postępów robót budowlanych.

Komunalne kasy oszczędności w Polsce posiadadają uprawnienia statutowe do udzielania pożyczek na budowę domów, pod zabezpieczenie hipoteczne, jeżeli jednak chodziłoby o zorganizowanie planowej i na szeroką skalę zakrojonej akcji ich uczestnictwa w walce z głodem mieszkaniowym, to udział ten należałoby przewidzieć w specjalnem ustawodawstwie mieszkaniowem. Należy sądzić, że akcję finansowania budowy mieszkań mogłyby u nas prowadzić we własnym zakresie niektóre tylko silniejsze finansowo kasy oszczędności. Ogólna zaś rola kas oszczędności w dzisiejszem ich stadjum rozwojowem mogłaby się raczej sprowadzać do ułatwiania lndności tego kredytu, scentralizowanego w specjalnie powołanej do życia w tym celu instytucji. chociażby na wzór niemieckich kas budowlanych.

H. P.

9 Sprawozdanie Doradcy Finansowego Rządu.

Raport Doradcy sporządzony podczas nieobecności tegoż ogranicza się wyłącznie prawie do roli sprawozdawczej i stwierdzającej stan faktyczny, przyczem dzieli się na cztery części:

I. Wykonanie planu stabilizacyjnego.
II. Budżet 1930—1931.
III. Handel zagraniczny Polski w 1929 roku.
IV. Położenie gospodarcze.

Ad I). **Wykonanie planu stabilizacyjnego** Sytuacja budżetowa utrzymywała się w r. 1929 na tym samym pomyślnym poziomie co w latach poprzednich, chociaż miesięczne nadwyżki budżetowe były coraz mniejsze. Wysokość wolnych funduszów Skarbu wynosiła na 1 stycznia 1930 r. — 463,7 milj. złotych,

Do ważniejszych zdarzeń Doradca zalicza sfinalizowanie w dniu 6 grudnia układu zawartego między „Standard Iar Finance Corporation of America“ a Rządem Polskim i towarzystwem „Lilpop, Rau i Lövenstein“ Sp. Akc., na podstawie którego to ostatnie towarzystwo podwoiło swój kapitał zakładowy, sprzedając nową emisję akcji spółce amerykańskiej. Łączy się z tą tranzakcją układ zawarty między Rządem Polskim a Sp. Akc. „Lilpop, Rau i Löv.“ w myśl którego odnośna spółka zobowiązała się na przeciąg dziesięciu lat wytwarzać i dostarczać Rządowi określoną liczbę wagonów kolejowych rocznie. Zapłata za każdorazową serję wagonów uskuteczniana będzie na podstawie kredytu udzielonego na 10 lat przez „Standard Iar Finance Corporation“.

Fundusz „F“ utworzony z wpływów z pożyczki stabilizacyjnej zużyty został stopniowo prawie w całości na podstawie umowy zawartej między Rządem, Bankiem Polskim a Doradcą.

Ad II). **Budżet 1930—1931.** Opierając się na rządowym preliminarzu na następny rok skarbowy, który niedawno został z niektóremi zmianami zatwierdzony przez Sejm, Doradca rozpatruje poszczególne pozycje dochodów i wydatków i zastanawia się nad realnością niektórych z nich, jak np. wpływów z podatku majątkowego. Ponieważ preliminarz ten uległ zmianie przez władze ustawodawcze, a Doradca będzie w następnym raporcie rozpatrywał ponownie to zagadnienie, pomija się bliższą charakterystykę tej części jako nieaktualną.

Ad III). **Handel zagraniczny Polski w 1929 r.** W tym dziale Doradca zajmuje się w pierwszym rzędzie charakterystyczną zmianą w kierunku aktywizacji bilansu handlowego od lipca 1929 r. Spowodowane to zostało zmniejszeniem się przywozu o 249,8 milj. zł. czyli o 7%, w porównaniu z 1928 r. podczas gdy wywóz wzrósł o 305,3 milj. zł. co stanowi 12%. Spadek przywozu uwydatnił się głównie w dziale artykułów zbożowych, gdzie import spadł o 216 milj. zł. Było to następstwem dobrego urodzaju w r. 1928, i pewnych wysiłków w kierunku ulepszenia metod handlowych.

Ze względu na to, że Polska jest w szerokim zakresie krajem rolniczym, Doradca poświęca specjalną uwagę handlowi zagranicznemu Polski produktami spożywczemi, wykazując postępy osiągnięte w tym względzie zwłaszcza w wywozie produktów hodowlanych.

Ad IV). **Położenie gospodarcze.** W czwartym kwartale 1929 r. nastąpił zdecydowanie niekorzystny zwrot w sytuacji gospodarczej Polski. Jej przyczyny i prawdopodobny okres trwania mogą być wyjaśnione jedynie warunkami sytuacji międzynarodowej, której oddziaływanie na Polskę jest coraz większe, oraz wyjątkowo niskiemi cenami zbóż wewnątrz kraju, zwłaszcza żyta, co spowodowało znaczne kurczenie się popytu konsumcyjnego. Rok 1929 był wyjątkowo pomyślny dla polskiego przemysłu węglowego, a ogólna produkcja przekroczyła poraz pierwszy liczby przedwojenne. Wywóz węgla z Polski dał bardzo dobry wynik za ten rok t. j. mniejwięcej o 300,000 tonn mniej, niż w niezwykle pomyślnym roku 1926,- kiedy został wyzyskany strajk w Anglji. Ciężką natomiast była sytuacja kupców drzewnych (z powodu słabego rozwoju rynków eksportowych), a przedewszystkiem przemysłowców włókienniczych i tekstylnych.

Na rynku pieniężnym był ciągły brak gotówki i kredytu.

Spadek cen dotknął zarówno produkty rolne, jak i przemysłowe, lecz w większym stopniu produkty rolne, które obniżyły się w ciągu roku w/g wskaźnika o 13,7%, podczas gdy wskaźnik artykułów przemysłowych spadł tylko o 2,8%.

W raporcie tym brak jest w przeciwstawieniu do wszystkich prawie poprzednich sprawozdań, specjalnych wskazówek i zaleceń Doradcy, wskutek czego pozbawione jest ono swoistego piętna indywidualnego.

N.

INSTRUKCJA
dla działaczy oszczędnościowych akcji oszczędności powszechnej w powiecie nieszawskim.*

Propaganda oszczędnościowa ma na celu oddziaływanie na psychikę człowieka w kierunku wzbudzania w niej pewnej podniety, która stanowić będzie cel dążeń agitowanego, wzbudzając w nim świadomość, że cel ten osiągnąć może przez konsekwentne i wytrwałe oszczędzanie. Szczególnie jest to trudnem w naszem społeczeństwie wobec cech łatwo zapalnego charakteru naszego ogółu, który tem prędzej gaśnie i dlatego największą trudnością i największą pracą każdego działacza, którą sobie winien wysunąć na pierwszy plan akcji (by ta dała pozytywne rezultaty) jest podtrzymywanie zwerbowanego w tej ciągłej podniecie, wskazując mu zawsze jego cel, a usuwając przeszkody, które mogłyby jego rozpęd już nabyty — hamować. Drogi, jakiemi winien podążać kierownik danego ogniska czy kółka — metoda działania, oczywista, muszą być indywidualne i zależnie od środowiska — różne. Działając na terenie poszczególnych organizacyj społecznych, kulturalnych, czy zawodowych trzeba sprawy oszczędności łączyć tak z zagadnieniami, stanowiącemi bezpośrednio przedmiot działania danej organizacji—zwiazać je tak z problemami zajmującemi w danej chwili środowisko, by na tle poszczególnych faktów z życia i kłopotów danej grupy, czy organizacji dojść do wniosku, że jedynym niejako środkiem do rozwiązania powyższych zagadnień, za pomocą których można ogólnie podźwignąć i rozwinąć wszelkie zagadnienia potrzeb życia, jest powszechna choćby groszowa oszczędność i tak ją należy kultywować, by stała się ona potrzebą życia i celem dążeń danych jednostek i organizacyj. Jak zrozumiały to już narody, które dziś nazywamy bogatemi, jaką wagę i znaczenie tam przywiązują do akcji oszczędności, niech za przykłady posłużą cyfry n. p. na każdy 1000 obywateli Szwajcarji przypada 893 książeczki oszczędnościowe, a przeciętny wkład na książeczkę wynosi 962 franki. Potrzeby kredytowe wewnątrz kraju są całkowicie pokryte własnym pieniądzem, a z samych nadwyżek kapitału poza zapotrzebowaniem wewnętrznem, który Szwajcarzy ulokowali zagranicą, otrzymują samych odsetek 41.948.005 franków rocznie, zatem inne narody, jak widzimy z powyższego przykładu, muszą pracować na mądrych Szwajcarów, a przecież jest to kraik maleńki i stosunkowo nieobdarzony zbyt wielkiemi bogactwami naturalnemi. A jaka jest tam stopa życiowa, urządzenie inwestycyjne w porównaniu z naszym poziomem warunków bytu. Z daleko większym jeszcze rozpędem podąża Belgja, gdyż już 1924 roku posiadała 3957.000 kont oszczędnościowych na sumę 2.087.000.000 franków. Nie przytaczamy tu przykładów takich narodów, jak Anglja czy Ameryka, gdzie już tam to wprzągnięto niejako jak w niewolę inne narody, między innemi i nas, którzy pracować musimy dla nich, płacąc im za odsetki naszemi lasami, węglem, cukrem, pracą i naszym potem. A nawet Związek S. S. R. prześciga nas na polu wkładów oszczędnościowych. Cyfry i przykłady powyższe winny nas pobudzić do zastanowienia się i podniecić naszą ambicję narodową, a przedewszystkiem nasz własny interes egzystencji i bytu. Czem zostaniemy, jeśli siedzieć będziemy w kieszeniach spekulantów obcego kapitału? Jak podźwigniemy nasze warsztaty pracy, naszą produkcję — a nawet nasz wygląd wsi i miasteczek. Drobne oszczędności powszechne stworzyć mogą taką podstawę naszych kapitałów, zapomocą której udostępnić możemy kredyt, obniżyć jego stopę procentową, odbudować nasze gospodarstwa i podnieść ich wydajność.

Rozpoczynana u nas obecnie szeroko zakrojona akcja oszczędności nie jest jakąś błahostką, my w tej pracy chcemy widzieć naszą dźwignię życia gospodarczego, naszą jaśniejszą przyszłość. Wielką wagę przywiązujemy do pracy przedewszystkiem między młodzieżą w szkołach powszechnych i kółkach młodzieży i związkach Wychowania Fizycznego i Przysposobienia wojskowego, Kółkach rolniczych i innych.

REGULAMIN
zbierania oszczędności w powiecie nieszawskim.

1. Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Nieszawskiego rozwija akcję zbierania oszczędności i obejmuje nią mieszkańców całego obszaru powiatu, starając się dotrzeć do najodleglejszych miejscowości.

2. Fundusze, nagromadzone tą drogą, tworzyć będą kapitały obrotowe instytucyj kredytowych, współdziałających w tej akcji z Komunalną Kasą Oszczędności.

3. W akcji zbierania oszczędności Kasa posługuje się:
a) znaczkami i kartonikami oszczędnościowemi własnych wzorów,
c) instytucjami kredytowemi i zrzeszeniami wszystkich typów,
d) Komitetami Propagandy Oszczędności przy kasach gminnych pożyczkowo-oszczędnościowych i Stefczyka.

4. Kasa wypuszcza kartoniki i znaczki oszczędnościowe według wzorów zatwierdzonych przez Radę Kasy. Kartoniki służą oszczędzającym do naklejania w nich nabytych znaczków oszczędnościowych.

5. Instruktor organizuje na terenie powiatu sieć szkolnych kas oszczędności, gniazda oszczędnościowe, zaopatrując ich przez gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe i „Kasy Stefczyka“ w znaczki oszczędnościowe i karneciki. On też wygłasza odczyty propagandowe, dotyczące oszczędności i organizuje wszelką akcję, związaną z propagandą zbierania drobnych wkładek.

6. Dla każdej instytucji kredytowej, czynnej na terenie powiatu, przydziela się miejscowości według dołączonego planu, jako teren jej działania w zakresie propagandy i zbierania oszczędności.

7. Przy każdej instytucji kredytowej powstaje Komitet Propagandy Oszczędności, w skład którego wchodzi: a) Prezes Zarządu instytucji kredytowej; b) pisarz gminny; c) nauczyciel, delegowany przez ognisko nauczycielskie i d) Prezesi poszczególnych gniazd oszczędnościowych.

8. Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Nieszawskie-

---

*) Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Nieszawskiego w Aleksandrowie Kuj. zorganizowała na terenie swego działania sieć gniazd oszczędnościowych za pośrednictwem gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych i kas Stefczyka. Odnośne instrukcje i regulamin zbierania oszczędności, opracowane przez K. K. O. pow. Nieszawskiego, podajemy jako przykład zorganizowanej propagandy oszczędnościowej.

go obdziela znaczkami oszczędnościowemi instytucje kredytowe w powiecie nieszawskim w formie pożyczki oprocentowanej w takiej wysokości, by odsetki pokrywać mogły część kosztów nakładu (4% w stosunku rocznym). Jednocześnie z pożyczką w znaczkach oszczędnościowych instytucje kredytowe mogą otrzymać pożyczkę w gotówce w takiej samej wysokości na warunkach określonych przez Zarząd Kasy.

9. Instytucje kredytowe rozdzielają karneciki pomiędzy gniazda oszczędnościowe, które zadeklarują współudział w zbieraniu oszczędności i sprzedają za ich pośrednictwem znaczki oszczędnościowe i zaklejone karneciki wymieniać będą na książeczki wkładkowe.

10. Gniazda oszczędności zaopatrują swych członków w karneciki, dostarczone im przez instytucje kredytowe, kładąc na nich swą nazwę oraz nazwisko i numer kolejny ciułacza, poczem przystępują do sprzedaży każdemu z nich znaczków oszczędnościowych.

Gniazda oszczędnościowe zainkasowane sumy za znaczki wpłacają na swoją książeczkę oszczędnościową do tej instytucji kredytowej, od której otrzymują karneciki i znaczki, na wkład oprocentowany 10% w stosunku rocznym.

Z chwilą, kiedy ciułacz naklei znaczkami w karneciku określoną do wymiany sumę złotych pięć (5) w szkoln. kasie oszczędn. i zł. 10 w gniazdach oszczędn. zarządy tych instytucyj przesyłają zaklejony karnecik wraz ze swą książeczką do swej instytucji kredytowej celem odpisania odpowiedniej kwoty z książeczki organizacji kredytowej na oddzielną książeczkę ciułacza.

11. Instytucja kredytowa pożyczkę zaciągniętą w Komunalnej Kasie Oszczędności powiatu Nieszawskiego znaczkami oszczędnościowemi spłaca karnecikami wymienionemi u siebie na książeczki oszczędnościowe.

12. Zaklejone karneciki przechowuje Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Nieszawskiego, jako materjał do zestawienia statystyki o ruchu oszczędnościowym.

13. Szkolną Kasę Oszczędności prowadzi kierownik szkoły lub wyznaczony przez niego wychowawca przy udziale samorządu szkolnego w/g instrukcji i wzorów, wydanych przez Komunalną Kasę Oszczędności powiatu Nieszawskiego.

14. Gniazda oszczędnościowe powstawać mogą przy każdej instytucji społecznej, kulturalnej, gospodarczej i t. p., jak również w formie samodzielnej organizacji.

Na czele gniazda oszczędnościowego przy instytucjach stoi komisja oszczędnościowa w składzie 3 osób, powołana przez zarząd danej instytucji.

Gniazda oszczędnościowe samodzielne wyłaniają ze swego grona zarząd gniazda w liczbie 3 osób.

Komisje i zarządy gniazd oszczędnościowych prowadzą swe gniazda według instrukcji i wzorów, wydanych przez Komunalną Kasę Oszczędności powiatu Nieszawskiego.

15. Komunalna Kasa Oszczędności pow. Nieszawskiego, gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe i Kasy Stefczyka przyjmują za zasadę przy udzielaniu pożyczek uwzględniać podania tych tylko osób, które wykażą się posiadaniem książeczki oszczędności lub karneciku.

INSTRUKCJA

dla gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych, kas Stefczyka o wykonywaniu akcji oszczędnościowej w powiecie nieszawskim.

1. Gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe, kasy Stefczyka i miejskie kasy oszczędności są niejako filjami Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu nieszawskiego w zbieraniu drobnych oszczędności.

2. Gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe, kasy Stefczyka i miejskie kasy oszczędności mają przydzielone sobie szkolne kasy oszczędności i gniazda oszczędnościowe zgodnie z postanowieniami Zarządu Komunalnej Kasy Oszczędności.

3. Gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe, kasy Stefczyka i miejskie kasy oszczędności:

a) otrzymują od Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu nieszawskiego karneciki i znaczki oszczędnościowe wartości po 10, 20, 50 gr. i 1 zł. za sumę, określoną przez Zarząd Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu nieszawskiego oprocentowaną na 4% w stosunku rocznym;

b) otrzymaną sumę znaczków zapisują w księdze głównej na r-ku „Długi (wierzyciele)", a w księdze kontowej do tego r-ku otwierają konto „Komunalna Kasa Oszczędności powiatu nieszawskiego — wierzytelności w znaczkach oszczędnościowych";

c) przydzielone sobie karneciki i znaczki oszczędnościowe rozdzielają pomiędzy szkolne kasy oszczędn. i gniazda oszczędnościowe w miejscowościach swego terenu działania, przyczem karneciki zaopatrują w swoje pieczęcie. Suma znaczków, przydzielona szkolnej kasie oszczędności i gniazdom oszczędnościowym, stanowi pożyczkę, zaciągniętą w gminnej kasie pożyczkowo-oszczędnościowej, kasie Stefczyka lub miejskiej kasie oszczędności przy oprocentowaniu na 4% w stosunku rocznym;

d) księgują rozdzielone znaczki w księdze głównej na r-ku „Pożyczek", w kontowej do tego r-ku otwierając konto dla każdej szkolnej kasy oszczędności i każdego gniazda oszczędnościowego;

e) czuwają nad prawidłowością prowadzenia rachunkowości drobnych wkładek w gniazdach oszczędnościowych i szkolnych kasach oszczędności.

4. Na wpływy za sprzedawane znaczki w szkolnych kasach oszczędności i w gniazdach oszczędnościowych kasy gminne pożyczkowo-oszczędnościowe, Stefczyka i miejskie kasy oszczędn. wydają książeczki wkładkowe, otwierając na r-ku „Wkładów" konto każdej szkolnej kasy oszczędn. lub gniazda oszczędnościowego.

5. Karneciki, zaklejone w szkolnych kasach oszczędności sumą zł. 5.— i w gniazdach oszczędnościowych sumą zł. 10.—, zarządy tych organizacyj wymieniają w swych macierzystych kasach gminnych lub Stefczyka na książeczki wkładkowe, opiewające na nazwisko właściciela karneciku, przyczem wkłady te oprocentowane są na 10% w stosunku rocznym.

Gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe, kasy Stefczyka lub miejskie kasy oszczędności sumą naklejonych znaczków oszczędnościowych na karnecikach:

a) zmniejszają na r-ku „Wkłady" konto szkolnej kasy oszczędności lub gniazda oszczędnościowego, które karneciki do wymiany przedstawią, otwierając nowe konto dla wkładców na karnecikach wymienionych i na sumy odpowiadające sumie znaczków na karnecikach; tę samą manipulację powtórzyć należy na książeczkach wkładowych, wydając właścicielom karneciku nowe książeczki wkładkowe

b) na r-ku „Pożyczki” zmniejszają zadłużenie konta szkolnej kasy oszczędności lub gniazda oszczędnościowego, które przedstawiło karneciki do wymiany.

UWAGA: Jeżeli szkolnej kasie oszczędności lub do gniazda oszczędnościowego wydana będzie nowa partja znaczków oszczędnościowych, księgowania dokonać należy w sposób, opisany w § 3. d.

6. Gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe, kasy Stefczyka i miejskie kasy oszczędnościowe karneciki, wymienione przez siebie na książeczki wkładkowe, przesyłają Komunalnej Kasie Oszczędności powiatu nieszawskiego, od której otrzymują uznanie na sumę znaczków naklejonych na karnecikach; uznanie to kasy gminne pożyczkowo - oszczędnościowe, Stefczyka lub miejskie kasy oszczędności księgują u siebie na r-ku „Długi (wierzyciele)” po stronie WINIEN na koncie Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu nieszawskiego — wierzytelności w znaczkach oszczędnościowych.

7. Komitety Propagandy Oszczędności:

a) obsługują gniazda oszczędnościowe, prowadzące propagandę samodzielnie i przy pomocy instruktora Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu nieszawskiego;

b) organizują nowe gniazda oszczędnościowe na terenie swej działalności.

8. Gminne kasy pożyczkowo - oszczędnościowe, kasy Stefczyka i miejskie kasy oszczędności

a) rozprowadzają uzyskaną gotówkę z wkładów, lokat Komunalnej Kasy Oszczędności i innych instytucyj kredytowych między najwięcej potrzebujących rolników, udzielając pożyczek do sumy najwyżej Zł. 500.— tym, którzy wykażą się posiadaniem książeczki oszczędn. lub karneciku.

b) zgłaszają wnioski do Komunalnej Kasy Oszczędności o nowe kredyty w znaczkach i gotówce;

c) opinjują zgłoszone podania o kredyt na specjalne cele rolnicze; jak o kredyty nawozowe, zbożowe, budowlane, inwestycyjne, zakładanie sadów, hipoteczne i t. p. do swojej centrali Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu nieszawskiego.

d) fundusz obrotowy uzyskują ze sprzedaży znaczków oszczędnościowych lokat Komunalnej Kasy Oszczędności i innych instytucyj kredytowych;

e) zdają sprawozdanie ze swej działalności Komunalnej Kasie Oszczędności.

INSTRUKCJA
dla szkolnych kas oszczędności i gniazd oszczędnościowych do prowadzenia propagandy oszczędności w powiecie nieszawskim.

1. Przy każdej szkole w powiecie nieszawskim powstaje szkolna kasa oszczędności, a przy kółkach rolniczych, kołach młodzieży, kołach gospodyń wiejskich, strażach ogniowych, kołach wychowania fizycznego, zakładach przemysłowych i t. p. organizacjach—gniażda oszczędnościowe; mogą one też powstawać samoistnie t. zn. bez oparcia się o jakąś organizację.

2. Kierownictwo szkoły organizuje szkolną kasę oszczędności za pośrednictwem samorządu szkolnego. W szkołach, które samorządu szkolnego nie posiadają, kierownik przystępuje sam do zorganizowania szkolnej kasy oszczędności a prowadzenie jej powierzyć może jednemu z wychowawców. Organizowanie szkolnej kasy oszczędności rozpoczyna się od pogadanek we wszystkich oddziałach szkoły na temat oszczędzania, zachęcając dziatwę szkolną do odkładania drobnych groszowych kwot, uprzednio zaopatrzywszy się w karneciki, znaczki oszczędnościowe i zeszyty rachunkowe do prowadzenia rachunkowości kasy w/g wzorów, opracowanych przez Zarząd Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu nieszawskiego.

Dla zorganizowania gniazd oszczędnościowych przy organizacjach wymienionych w drugiej części §. 1., zarządy ich wyłaniają Komisję z 3 osób, które samodzielnie lub przy pomocy komitetu propagandy oszczędności, istniejącego przy każdej instytucji kredytowej w gminie, a przy pomocy instruktora Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu nieszawskiego organizują odczyt na temat potrzeby oszczędzania, dążąc do zawiązania gniazda oszczędnościowego, na czele którego staje wymieniona w tym paragrafie komisja z 3 osób i ona prowadzi sprzedaż znaczków oraz rachunkowość gniazda.

Zorganizowaniem gniazda oszczędnościowego nie opierającego się o żadną z instytucyj, wymienionych w § 1., zająć się może każdy mieszkaniec powiatu, obdarzony zaufaniem tych, których do zorganizowania gniazda oszczędnościowego nakłonić zdoła. Tak powołane do życia gniazdo wyłania swój zarząd z 3 osób.

Wymienione w ustępie drugim niniejszego paragrafu komisje a w ustępie trzecim zarządy gniazd oszczędnościowych dzielą miedzy siebie funkcje w sposób następujący: I powierza się przewodnictwo, II-emu obowiązki skarbnika, III-emu obowiązki sekretarza i rachmistrza.

3. Szkolne kasy oszczędności i każde gniazdo oszczędnościowe zgłasza swą organizację w gminnej kasie pożyczkowo-oszczędnościowej, lub kasie Stefczyka, albo też do miejskiej kasy oszczędności, zależnie od terytorjalnego przydziału, uważając ją za swą kasę macierzystą przez cały czas istnienia opisanej organizacji.

Szkolne kasy oszczędności i gniazda oszczędnościowe zaopatrują się w karneciki i znaczki oszczędnościowe w swych kasach macierzystych, które wydawać będą karneciki ze swą pieczątką bezpłatnie, a znaczki oszczędnościowe w formie pożyczki na 4% w stosunku rocznym.

4. Prezes gniazda oszczędnościowego, czy szkolnej kasy oszczędn. otrzymuje od swej kasy macierzystej znaczki oszczędnościowe z książeczką obliczeniową, w której zapisywany będzie obrót z tytułu zadłużenia znaczkami oszczędnościowemi.

Prezes wydaje skarbnikowi do rozsprzedaży znaczki oszczędnościowe za sumę według swego uznania przy wykazie według załączonego wzoru.

Zgłaszającym się po kupno znaczków oszczędnościowych po raz pierwszy skarbnik wydaje karnecik, oznaczając na nim imię i nazwisko ciułacza, jego miejsce zamieszkania i Nr. kolejny, następnie sprzedaje znaczki oszczędnościowe, nakleja je na karneciku kupującego i kasuje swoim znakiem.

Po skończonej sprzedaży skarbnik wypełnia pozostałe rubryki wykazu i sprawdza stan gotówki i niesprzedanych znaczków, poczem oddaje wykaz z resztą znaczków prezesowi, a zainkasowaną gotówkę wypłaca do macierzystej kasy na książeczkę wkładkową swego gniazda oszczędnościowego względnie szkolnej kasy oszczędności. Wkłady te oprocentowane będą na 10% w stosunku rocznym.

5. Po naklejeniu na jeden karnecik najmniej zł. 5.— w szkolnej kasie oszczędności, a zł. 10.— w gniazdach oszczęd-

nościowych ciułacz oddaje karnecik do wymiany na książeczkę wkładkową.

Skarbnik z karnecikami, książeczką wkładkową i książeczką obliczeniową zgłasza się do swej kasy macierzystej, gdzie dokonywa się odpowiednich księgowań i zapisów w książeczkach oraz skarbnik otrzymuje nowe książeczki wkładkowe na nazwiska właściciel karnecików.

6. Obliczenia procentów z tytułu zadłużenia w znaczkach i od wpłaconych wkładów dokonywa kasa macierzysta w terminach, przewidzianych dla obliczania %% od wkładów.

Komunikaty Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności.

Uchwalone zmiany statutu Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności przez Walne Zebranie w dniu 27 kwietnia 1929 r. zostały zatwierdzone przez Komisarjat Rządu na m. st. Warszawę w dniu 6 marca r. b. Nr. B P. 2741/30 i wciągnięte do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1014.

Treść zmian statutowych podaliśmy w naszem czasopiśmie „Oszczędność" Nr.9 z dn. 15 maja 1929 r.

Kursy dokształcające dla pracowników komunalnych kas oszczędności, organizowane przez n/Związek, rozpoczną się w dniu 31 marca r. b., po mającem się odbyć w dniu 30 marca r.b. Walnem Zebraniu delegatów Kas, zrzeszonych w n/Związku.

Szeroki zakres działalności i szybki rozwój komunalnych kas oszczędności wymagają należytego przygotowania ludzi do pracy. Wychodząc z założenia, że **dobry buchalter i dobra rachunkowość, to pierwszy warunek sprawnej i oszczędnej gospodarki komunalnych kas oszczędności, Zarząd Związku, układając plan kursu, uwzględnił przedewszystkiem przedmioty z dziedziny buchalterji, arytmetyki handlowej i politycznej.**

Program
kursu dokształcającego dla pracowników k.k.o.

1) Księgowość (teorja i zajęcia praktyczne).
2) Arytmetyka handlowa i polityczna (teorja i zajęcia praktyczne).
3) Organizacja biurowości i księgowości k.k.o.
4) Kontrola.
5) Przepisy prawne o komunalnych kasach oszczędności.
6) Ogólne zasady prawa handlowego, a w szczególności czekowego i wekslowego.
7) Formy i sposoby zabezpieczania kredytów.
8) Opłaty stemplowe.
9) Ubezpieczenia społeczne.
10) Polityka kredytowa komunalnych kas oszczędności.
11) Kredyty komunalne w komunalnych kasach oszczędności.
12) Sposoby przyciągania wkładów oszczędnościowych i akcja oszczędnościowa komunalnych kas oszczędności.
13) Bank Polski i jego zastępstwa.
14) Polski Bank Komunalny.
15) Bank Gospodarstwa Krajowego.
16) Państwowy Bank Rolny.
17) Stosunki komunalnych kas oszczędności z prywatnemi instytucjami kredytowemi.

Każdy uczestnik kursu powinien się zaopatrzyć w następujące materjały:
a) książkę D-ra K. Windakiewicza p. t. „Komunalne Kasy Oszczędności Rzeczypospolitej Polskiej",
b) Nr. Nr. 10, 20 i 24 czasopisma „Oszczędność" z r. 1929.
c) komplet związkowych wzorów ksiąg rachunkowych,
d) ustawę wekslową i czekową (D.U.R.P. Nr. 100/24).

Materjały te można będzie nabywać przy wejściu na salę wykładową.

Pożądanem jest, aby uczestnicy kursu przynajmniej na jeden dzień przed jego rozpoczęciem złożyli na piśmie w Biurze n/Związku zapytania w sprawie interpretacji przepisów prawnych oraz stosowania opłat stemplowych, na które to pytania pp. Prelegenci będą mogli udzielić wyczerpujących wyjaśnień podczas wykładów.

Kurs trwać będzie 7 dni; opłata za przesłuchanie kursu wynosi, jak już zawiadomiliśmy poprzednio, Zł. 50.— od pracownika Kasy, od innych słuchaczy - Zł. 75.—. Należność za przesłuchanie kursu winny Kasy, które już zawiadomiły o delegowaniu swoich pracowników na kurs, wpłacić do dn. 25-go marca r. b. na konto czekowe Polskiego Banku Komunalnego w P. K.O. Nr. 1106, względnie polecić Polskiemu Bankowi Komunalnemu przelanie odpowiedniej kwoty z rachunku Kasy na rachunek Związku.

Kasy, które jeszcze nie wystosowały zawiadomień, kogo na kurs delegowały, prosimy o uskutecznienie zgłoszeń i przekazanie należności również w powyższym terminie.

Zaznaczamy, że dla ułatwienia uczestnikom kursu znalezienia **tańszych noclegów** zamówiliśmy pewną ilość numerów w Hotelu Związku Zawodowego Pracowników Kolejowych w Warszawie, ul. Czerwonego Krzyża 20. Ci więc z delegowanych przez Kasy na kurs pracowników, którzy pragnęliby z tańszych noclegów skorzystać, winni o tem zawiadomić n/Związek w terminie do dnia 25-go b. m., w przeciwnym razie za ulokowanie wszystkich zgłaszających się nie będziemy mogli przyjąć odpowiedzialności.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

ORZECZNICTWO SĄDOWE.

Poszukiwanie z weksli czy z rachunku bieżącego.

Bank wystąpił przeciwko klientowi o zasądzenie należności z weksli protestowanych. Sąd I instancji powództwo zasądził, jednakże sąd odwoławczy wyrok ten uchylił i powództwo oddalił, opierając się na złożonych przez pozwanego rachunkach pozywającego banku, w których rachunkach figurowały także weksle, stanowiące przedmiot sprawy. Sąd odwoławczy uznał, że, wobec istnienia między stronami stosunku kontokurentowego, roszczenia banku nie mogą być oparte na poszczególnych pozycjach rachunkowych, a przedmiotem dochodzenia może być tylko saldo, wykazane przy zamknięciu rachunku bieżącego.

W skardze kasacyjnej powodowy bank wskazał, że sporne sumy nigdy nie były zapisane na kredycie rachunku pozwanego, nie może więc być mowy o tem, iżby przy dochodzeniu ich została z rachunku kontokurentowego wyjęta poszczególna pozycja rozrachunkowa.

Zarzut ten Sąd Najwyższy (w sprawie I C 1608/28) uznał za uzasadniony, wyjaśniając, co następuje:

Przy istnieniu stosunku kontokurentowego nie mogą być przedmiotem poszukiwania oddzielne pozycje debetowe rachunku, w danym jednak wypadku chodzi o realizację pozycji kredytowej, mianowicie o uzyskanie zapłaty z weksli, które, jak to jest ustalone w sprawie, zapisane były przez bank na dobro rachunku bieżącego pozwanego. Gdy więc weksle te, przyjęte jako gotówka, opłacone nie zostały, Bank może poszukiwać należnej z nich sumy, niezależnie od salda, przy którego wyprowadzeniu suma ta zostanie potrącana z kwot, których pozwany był dłużnikiem.

(Polska Gospodarcza)

KRONIKA KRAJOWA.

Obniżenie stopy dyskontowej Banku Polskiego.

W dn. 13 b. m. pod przewodnictwem Prezesa Banku p. Dr. Wł. Wróblewskiego odbyło się posiedzenie Rady Banku Polskiego, na którem **postanowiono obniżyć, poczynając od 14 marca r.b., stopę dyskontową z 8 na 7%, zaś dla zastawów terminowych i otwartego kredytu z 9 na 8%.**

Zjazd przemysłowców budowlanych.

W dn. 8—11 marca r.b. odbył się zjazd przemysłowców budowlanych R. P. pod protektoratem Pana Prezydenta prof. Ignacego Mościckiego.

Przed zjazdem stały zagadnienia realnego planu budownictwa mieszkaniowego, racjonalizacji budownictwa, potanienia produkcji, kredytów budowlanych i t. p. Zjazd ten, zwołany w chwili kryzysu budownictwa, które nie może obecnie zaspokoić głodu mieszkaniowego, miał, jak to widać z różnorodności zagadnień, które były na nim omówione, zadania liczne i niełatwe. Fakt jednak, że objął nad nim protektorat Pan Prezydent, oraz Ministrowie Przemysłu i Handlu, Robót Publicznych, Pracy i Opieki Społecznej, Skarbu i Komunikacji, pozwala wnioskować, że akcja przedsiębiorstw budowlanych spotyka się ze strony Rządu z jaknajżyczliwszem stanowiskiem i opieką.

Sprawa mieszkaniowa w Polsce przedstawia zagadnienie trudne i mimo wysiłku Rządu, przy współpracy Banku Gospodarstwa Krajowego, nie została dotychczas rozwiązaną. Brak mieszkań oblicza się w Polsce na 1/2 miljona, istnieje więc potrzeba budowania około 60.000 mieszkań rocznie. Na sfinansowanie tej budowy państwowe fudnusze budowlane oraz kredyty budowlane Banku Gospodarstwa Krajowego i innych banków okazują się niewystarczalnemi. Obecnie Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej rozpoczyna budowę domów przez Zakłady Ubezpieczeń Społecznych.

Kredyty budowlane Banku Gosp. Krajowego.

W budownictwie polskiem dominującą rolę odgrywają fundusze własne budującego oraz kredyty prywatne; kredyty instytucyj państwowych, do których zaliczyć należy Bank Gospodarstwa Krajowego, stanowią jedynie uzupełnienie tych pierwszych i są dodatnim czynnikiem, wpływającym na pobudzenie inicjatywy budowlanej.

W naszem budownictwie fundusze własne budującego stanowią 35,4%, kredyty prywatne 22.8%, zaś kredyty państwowe i instytucyj publicznych wynoszą 41.8%.

Wobec niewielkiego dopływu środków na cele budowlane Bank Gospodarstwa Krajowego ograniczył się w roku 1929 do finansowania budowli już rozpoczętych w 1928, bez angażowania kapitału w nowe budowle.

Zapotrzebowanie kredytu na cele budowlane w roku 1929 było wielkie, w ciągu roku tego Bank Gospodarstwa Krajowego udzielił pożyczek 1486 na sumę Zł. 55.480.055.— z czego zrealizowano do końca 1929 roku Zł. 53.870.755.— czyli 98%.

Stan pożyczek według oddziałów przedstawia się następująco:

Oddział:	Ilość pożyczek	Suma
Gdynia	— 42	2.831.380.—
Kołomyja	— 7	35.700.—
Kraków	— 85	2.283.000.—
Lublin	— 45	875.700.—
Lwów	— 202	5.080.000.—
Łódź	— 166	3.872.650.—
Poznań	— 131	4.124.900.—
Radom	— 38	738.125.—
Równe	— 54	546.900.—
Stanisławów	— 18	75.000.—
Wilno	— 48	662.250.—
Włocławek	— 21	230.600.—
Warszawa (Depar. Kredytu Budowl.)	— 629	34.123.900.—

Od roku 1924 do końca roku 1929 Bank Gospodarstwa Krajowego udzielił pożyczek budowlanych 9453 na sumę zł. 314.716.160.33.

Z tych kredytów przypada na poszczególnych kredytobiorców:

Kredytobiorcy:	Ilość pożyczek.	Suma:	%%
Związki Samorządowe	— 366	35.459.212.33	11
Spółdzielnie	— 986	125.913.600.—	40
Inst. społeczne i kom.	— 385	34.689.300.—	11
Osoby prywatne	— 7716	118.654.048.—	38

Nowa dolarówka.

W dniu 19 lutego r.b. ogłoszono w Dzienniku Ustaw (№ 10) ustawę upoważniającą Ministra Skarbu do wypuszczenia serji III premjowej pożyczki dolarowej do wysokości dol. 7.500.000.— w obligacjach po 5 dolarów.

Jako wpłaty na tę pożyczkę przyjmuje się obligacje Serji II 5% premjowej pożyczki dolarowej, przyczem stosunek przed-

stawia się: jedna obligacja Serji II za jedną obligację nowej dolarówki.

Wpływ gotówkowy ze sprzedaży części pożyczki, niepokrytej obligacjami Serji II będzie przeznaczony:

1) na wykup nieskonwertowanej części obligacyj Serji II 5% premj. poż. dolar., płatnych 1 lutego 1931 roku oraz,

2) na cele kredytu rolniczego.

Oprocentowanie nominalne wynosić będzie 4% rocznie, przyczem kupony płatne będą 2 razy do roku.

Do wylosowania przeznacza się corocznie premje, których suma nie może przekraczać 300.000 dolarów.

Pożyczka ta będzie płatna jednorazowo za lat dziesięć od daty wypuszczenia, jednakże Minister Skarbu władnym będzie po upływie lat pięciu wykupić pożyczkę przedterminowo.

Obligacje sprzedawane będą za dolary St. Zj. Am. Półn. względnie za złote obiegowe, według urzędowego kursu dolara.

Spłata obligacyj, jakoteż kuponów uskuteczniana będzie w dolarach St. Zj. A. P. względnie złotych, stosownie do życzenia posiadacza obligacji.

Kredyty budowlane z zapasów kasowych.

Ustawą z dn. 29.I.29 r. Minister Skarbu upoważniony jest do lokowania zapasów kasowych do wysokości Zł. 50.000.000.— w papierach wartościowych o stałem oprocentowaniu.

Sumy uzyskane od Skarbu Państwa obrócone zostaną wyłącznie na cele budowlane. Rozdział kredytów odbywać się będzie w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22.IV-1927 r. o rozbudowie miast t. j. 80% przeznaczone zostanie na cele budowlano mieszkaniowe miast, zaś 20% rozdzielać będzie Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Minist. Spraw Wewnętrznych i Robót Publicznych, między gminy miejskie zniszczone przez wojnę, przeludnione gminy miejskie oraz miejscowości położone obok wielkich miast.

Kwota 50.000.000.— złotych będzie wydana z zapasów kasowych w charakterze zaliczki, spłacanej Skarbowi Państwa z wpływów 7% pożyczki, przewidzianej ustawą z dn 23.III-1929 r., upoważniającą Ministra Skarbu do wypuszczenia pożyczki wewnętrznej w wysokości zł. w złocie 100.000.000.—, przeznaczonej na cele wzmożenia budowy mieszkań.

Pożyczka ta nie została dotąd emitowana z powodu panującego kryzysu gospodarczego.

Unieważnione akcje Banku Polskiego.

Unieważniono następujące akcje Banku Polskiego:

№ 391409/10	akcyj	2	na nazw.	Feliks Kucharzewski
„ 430837/8	„	2	„ „	Andrzej Łapeta
„ 251599	„	1	„ „	Jan Szewczyk
„ 1706 i 708288	„	1	„ „	Stefan Brzeski

zaginione względnie skradzione akcje:

№ 384721/2	akcyj	2	na nazw.	Antoni Kierski
„ 292533/5	„	3	„ „	Wincenty Waszeczko
„ 292579/8	„	3	„ „	Adam Wróblewski
„ 321219	„	1	„ „	Tadeusz Staniewski
„ 321227	„	1	„ „	Wiktor Gryglewski
„ 335745	„	1	„ „	Stanisław Szychowski
„ 41205	„	1	„ „	Franciszek Pełz
„ 12559	„	1	„ „	Józef Gałk

Fundusz popierania eksportu.

Komitet Ekonomiczny Ministrów przyjął projekt ustawy o utworzeniu funduszu na popieranie eksportu w wysokości 50—60 miljonów. Z funduszu tego będzie przyznawana pomoc kredytowa rolnictwu. Z kredytów powyższych będzie przysługiwało prawo korzystania w pierwszym rzędzie przemysłowi.

Obniżenie stopy procentowej przez P. K. O.

Rada zawiadowcza P.K.O. na posiedzeniu w dn. 6 marca r.b. uchwaliła ustalić począwszy od 10 marca r.b. stopę procentową stosowaną przy skupie weksli na 7% w stosunku rocznym.

Dotychczas P.K.O. pobierała przy skupie weksli 7.75%.

Znormalizowanie blankietów nadawczych P. K. O.

Celem dalszych udogodnień dla klijenteli P.K.O. wprowadza z dniem 30 kwietnia r.b. znormalizowane blankiety nadawcze do wpłat na konta czekowe. W związku z tem, począwszy od dnia 1 lipca 1930 r. tak kasy P. K. O. jak i urzędy pocztowe przyjmować będą wpłaty na konta czekowe P.K.O wyłącznie na blankietach nadawczych z jasno zielonem tłem, oraz o ile chodzi o wpłaty skarbowe, na skarbowych—zielonych blankietach nadawczych. Formaty obu rodzajów blankietów P.K.O. są jednakowe.

W związku z powyższem wszystkie blankiety P. K. O. starego nakładu (bez tła, druki Nr. 105 i 106, oraz dużego formatu blankiety skarbowe) zostają z dniem 30 czerwca r. b. wycofane z obiegu. Posiadacze tych blankietów mogą je bezpłatnie wymieniać na blankiety nadawcze nowego nakładu do dnia 30 czerwca r. b.

Pogłębienie kryzysu finansowego.

W styczniu b. r. w dalszym ciągu dało się odczuć zaostrzenie kryzysu ekonomicznego w kraju. W związku z tem zmniejszyły się obroty, wzrosło bezrobocie, zwiększyła się ilość upadłości, odroczeń wypłat i protestowanych weksli. Bank Polski zaprotestował w styczniu 6.12% weksli zdyskontowanych przez siebie.

Z przeprowadzonej przez Bank Polski statystyki według akceptantów (wystawców) 5 najważniejszych gałęzi gospodarczych wynika, że w ogólnej liczbie protestowanych weksli w sumie Zł. 16.800.000.— przypada:

na przemysł włókienniczy	— 34%
na rolnictwo	— 19%
na przemysł metalowy	— 6%
skórzany	— 4%
drzewny	— 3%

W związku z tem, uwzględniając katastrofalny stan rolnictwa, Bank Polski zezwolił na prolongatę pierwszej raty kredytu pod rejestrowy zastaw zboża.

Ogólny stan przyznanych kredytów dyskontowych przez Bank Polski wzrósł w styczniu r. b. o 2% i wynosił na dzień 31 stycznia r.b. 1.008.900.000.—. Jednakże wykorzystano z tego kredytu zaledwie 68% wobec braku dobrego materjału wekslowego, nadającego się do redyskonta.

Bilans handlowy za styczeń 1930 r.

Według tymczasowych obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego bilans handlowy za m-c styczeń r. b. zamknął się lekką nadwyżką po stronie wywozowej (bilans dodatni), wyrażającą się sumą złotych 1.823.000.

Przywieziono do Polski w m-cu styczniu r. b. towarów 320.216 tonn za ogólną sumę zł. 216 668.000.—; wywieziono z Polski 1.732.761 tonn wartości zł. 218.491.000.—.

Najważniejszą pozycję w wywozie stanowią produkty spożywcze — zł. 70.105.000.—, dalej idą materjały palne (węgiel, ropa) — zł. 39.072.000.—, materjały i wyroby drzewne — zł. 27.897.000.—, metale i wyroby metalowe— zł. 24.616.000.—, materjały włókniste—zł. 19.449.000.—, zwierzęta—zł. 12.811.000.—.

W przywozie pierwsze miejsce zajmują materjały i wyroby włókniste—Zł. 57.720.000.—, dalej produkty spożywcze—

zł. 37.076.000.—, maszyny i aparaty — zł. 19.407.000.—, metale i wyroby z metali — zł. 15.074.000.—, produkty zwierzęce — zł. 13.723.000.—, materjały i przetwory chemiczne-organiczne—zł. 11.894.000.—

Sprawa fałszywych dolarów.

W związku ze znaną aferą dolarową, która odbiła się głośnem echem na wszystkich rynkach europejskich, banki polskie wstrzymały kupno dolarów, natomiast ograniczyły się do pośredniczenia przesyłania dolarów do Stanów Zjednoczonych za pośrednictwem Banku Polskiego.

System ten jest dość uciążliwy, gdyż załatwienie sprzedaży dolarów wymaga około 3 tygodni czasu. Zorganizowana więc została w Warszawie akcja, mająca na celu badanie zakwestjonowanych dolarów na miejscu.

Ostatnio Państwowe Zakłady Graficzne, które utrzymują ścisły kontakt z Federal Reserve Bank w Stanach Zjednoczonych Ameryki Półn. przystąpiły do badania bankrotów 100 dolarowych. Państwowe Zakłady Graficzne są doskonale poinformowane o wszelkich szczegółach dotyczących fałszerstw banknotów St. Zj. Am. Półn.

KRONIKA ZAGRANICZNA.

Wycofywanie oszczędności z Kas Sowieckich.

Według wiadomości, jakie ukazały się w prasie codziennej, ogłoszony ostatnio dekret rządu sowieckiego o wydaniu nowej pożyczki państwowej i anulowaniu poprzednich pożyczek spowodował masowe wycofywanie wkładów z sowieckich kas oszczędności. Urzędowa prasa Sowiecka jak „Izwiestja", „Prawda" i inne zamieszczają z tego powodu artykuły, w których wyrażają przekonanie, że wycofywanie wkładów oszczędnościowych z sowieckich państwowych kas oszczędności jest wynikiem agitacji antysowieckiej.

Dzienniki wyraźnie dają do zrozumienia wkładcom, że każdy obywatel żądający wypłaty swych oszczędności jest wrogiem proletarjatu i jako taki będzie odpowiednio traktowany przez władze.

Wiadomość powyższą jeszcze raz potwierdza fakt, że istnienie wielkiej ilości wkładów w Sowieckich Kasach Oszczędności w żadnym razie nie może być uważane za samorzutny wynik dążności obywateli do gromadzenia oszczędności jedynie zaś może być traktowany jako akcja stosowana pod przymusem.

Obieg wekslowy w Niemczech.

Obieg wekslowy w Niemczech obliczają na dzień 1 stycznia 1930 r. na około 10 miljardów marek, co wynosi 21.230.000.000 złotych.

Obieg wekslowy na 1 stycznia 1929 r. wynosił około 11 miljardów 700 miljonów marek (24.839.000.000 złotych). Zmniejszył się więc obieg weksli o blisko 1.700 miljonów marek (3.609.000.000 złotych).

Kredyt zagraniczny w bankach węgierskich.

Kapitały zagraniczne w bankach węgierskich wyrażają się sumą 490 miljonów pengö. Najwięcej ulokowały na Węgrzech Szwajcarja, bo 140 milj. pengö i Anglja — 125 milj. pengö. Z innych krajów: Francja—35 miljonów, Austrja—28 miljonów, Holandja—28 miljonów, Czechosłowacja—19 miljonów, Włochy—15 miljonów, Niemcy—12 miljonów.

Należności banków węgierskich w bankach zagranicznych wynoszą 136 miljonów pengö. Ogółem więc banki węgierskie dłużne są zagranicy 354 miljony pengö. (1 pengö = 1,56 złotych).

Międzynarodowa konferencja w sprawie spadku wartości srebra.

Światowa produkcja srebra wynosi około 300 miljonów uncyj rocznie (9.300.000 kilogramów) i wykazuje silną tendencję wzrostu wskutek łatwości jego produkcji oraz taniości tejże. Srebro otrzymuje się dzisiaj wyłącznie prawie jako produkt uboczny przy wydobywaniu miedzi, ołowiu i cynku, zaś rozwijająca się technika oczyszczania metali z rud działa na wzrost produkcji, która powoduje przesycenie srebrem rynków światowych, a więc i zniżkę cen srebra.

Ostatnio cena srebra spadła do niebywałego dotychczas poziomu. Obecnie na londyńskiej giełdzie notowano: 1 szyling 8 pensów za jedną uncję (31 gramów) czyli zł. 3,62. Spadek ten wywołany jest, poza wzrostem produkcji, także i stale zmniejszającą się konsumpcją srebra.

W związku z tem projektowana jest międzynarodowa konferencja, celem naradzenia się nad środkami zaradczemi przeciwko zbyt gwałtownej deprecjacji srebra. Jak wiadomo waluty Indyj, Chin, Persji oparte są na parytecie srebrnym, deprecjacja przeto srebra może sprowadzić dla tych krajów bardzo poważne komplikacje ekonomiczne.

Już od wieku XIX szereg konferencyj międzynarodowych poświęcono sprawom waluty srebrnej. Jednakowoż ani konferencje w Paryżu w 1879 r. i Brukseli w 1892 r., ani angielski Sherman-Bill, dążące do stabilizacji ceny srebra nie dały pożądanych rezultatów. Trudno więc i po obecnej konferencji, o ile ona zostanie zwołaną, spodziewać się stabilizacji ceny srebra.

Światowa produkcja złota i niebezpieczeństwo wzrostu jego ceny.

O ile srebro na całym świecie tanieje wobec wzrostu jego produkcji, sprawa ma się odwrotnie ze złotem.

Kraje Europy, Ameryki, Australji i Afryki, a także i część krajów azjatyckich, oparły swą gospodarkę ekonomiczną na walucie złotej. Zapotrzebowanie na złoto rośnie z roku na rok wskutek wzrostu światowego obiegu pieniężnego.

Światowa produkcja złota opiera się przedewszystkiem na kopalniach w angielskich kolonjach w Afryce Południowej. Wydobycie złota w tych krajach wynosi 53,1% całej produkcji światowej. Z tego względu dla orjentacji warto zapoznać się z produkcją złota w tych krajach. Według statystyki Transvaal'u w roku 1926 otrzymano 9.900.000 złota, w 1927 roku 10.100.000 uncyj, w 1928 roku — 10.300.000 uncyj, w roku ubiegłym — 10.430.000 uncyj. Wzrost więc jest stały, jednak, wobec wzrostu zapotrzebowania, bardzo minimalny.

Z tych też względów krajom o walucie złotej grozi poważne niebezpieczeństwo, związane ze wzrostem ceny złota, a więc potanieniem produktów i postępującemi za niem komplikacjami gospodarczemi.

Jeżeli jeszcze naskutek kryzysu gospodarczego kraje Azji chciałyby przejść do waluty złotej, cena złota wobec zwiększonego zapotrzebowania musiałaby gwałtownie wzrosnąć. Jasno stąd widać, że obecny kryzys na rynku srebra może odbić się nietylko echem na rynkach ekonomicznych świata, ale poważnie temi rynkami wstrząsnąć.

Zniesienie zakazu wywozu złota w Japonji.

Zakaz wywozu złota w Japonji (embargo) został wprowadzony w 1917 r. równocześnie z wprowadzeniem takiegoż zakazu w Stanach Zjednoczonych Am. Półn.

W roku 1920 Stany Zjednoczone powracają do wolnej wymiany złota. W związku z tem sprawa zniesienia zakazu wywozu złota staje się w Japonji aktualną. Jednakże kryzys ekonomiczny w 1920/21 r., a następnie trzęsienie ziemi w 1923 r. stawiają Japonję wobec bardzo ciężkich komplikacyj finansowych. Inflacja jena wpłynęła jednakowoż dodatnio na ożywienie życia przemysłowego i wzmogła zdolność konkurencyjną na rynkach zagranicznych. W 1926 r. sytuacja na rynku ekonomicznym japońskim zdawała się być opanowana. Jednakże kryzys bankowy w 1927 r., powodujący ruinę około 200 banków, spowodował znowu inflację. Dopiero w roku ubiegłym, dzięki jaknajdalej idącej oszczędności, udało się opanować sytuację, tak że z dniem 11 stycznia r. b. Japonja mogła znieść embargo na złoto i przejść na wolny obrót złotem.

Wprowadzenie waluty złotej w Czechosłowacji.

Parlament czechosłowacki uchwalił ustawę, mocą której zostanie wprowadzona w Czechosłowacji waluta złota. Ustawa ta przedłożona zostanie do zatwierdzenia senatowi. Na podstawie nowej ustawy waga korony czeskiej ustalona zostaje na 44 mgr. czystego złota 58 próby.

Dywidenda Banku Narodowego Czeskiego.

Zysk netto Banku Narodowego Czechosłowacji za 1929 r. wyraża się sumą 90.875.000.—koron czeskich wobec 86.480.000.— koron za rok 1928.

Proponowana dywidenda za rok 1929 wynosi 290 koron od akcji. Dywidenda w 1928 r. wynosiła 275 koron.

Rezerwy Banku Narodowego Czechosłowacji przekroczyły obecnie sumę 100 miljonów koron czeskich.

Nowa waluta w Chinach.

Centralny rząd chiński w Nankinie postanowił ujednostajnić pieniądz obiegowy w Chinach przez emisję nowych biletów kredytowych. Nowa waluta opierać się będzie na zapasach złota, nie jak dotychchczas na funduszu srebrnym .W związku z tem wycofane zostaną dotychczasowe znaki obiegowe, wypuszczane przez prowincje chińskie, a nawet przez oddzielne banki.

Fuzja banków włoskich.

Dwa z największych banków włoskich Credito Italiano i Banca Nazionale di Credito na polecenie Mussoliniego mają się w najbliższym czasie sfuzjonować. Łącznie z tem ma nastąpić sfuzjonowanie wszystkich instytucyj kredytowych, pozostających z niemi w łączności. Fuzja ta ma na celu przedewszystkiem racjonalizację operacyj obu banków i zmniejszenie kosztów administracyjnych.

Po dokonaniu połączenia Credito Italiano zajmie się właściwemi operacjami bankowemi, zaś Banca Nazionale di Credito obejmie finansowanie przedsiębiorstw przemysłowych, których udziały pozostają w ręku obu banków.

Oba te nowe banki będą prowadzone samodzielnie, przyczem Banca Nazionale di Credito będzie bankiem wybitnie przemysłowym, gdy Credito Italiano tylko depozytowym. Łącznikiem między obu bankami będzie osoba wspólnego viceprezesa.

Credito Italiano będzie posiadał 500 miljonów lirów kapitału zakładowego i 5 miljardów lirów wkładów i zatrzyma nadal drugie miejsce wśród banków włoskich—po Banca Commerciale Italiana, posiadającym 700 miljonów lirów kapitału akcyjnego i 7 miljardów lirów wkładów,

Angielska pożyczka dla Państwowego Banku Rolnego.

Grupa banków londyńskich, pod przewodnictwem banku Hambro i Banca Commerciale Italiana (przy pomocy Banku Handlowego w Warszawie) udzieliła Państwowemu Bankowi Rolnemu pożyczkę wwysokości 1.500.000.— funtów szterlingów (około 65 miljonów złotych).

Pożyczka ta przeznaczona na zakup nawozów sztucznych wypłacona zostanie w trzech równych ratach po pół miljona funtów szterlingów w miesiącu marcu, kwietniu i maju r. b.

Wartość złota przy operacjach kolejowych we Włoszech.

Włoskie Ministerjum Komunikacji ustaliło na m-c luty wartość złotego przy operacjach kolejowych we Włoszech w następującym stosunku: 100 zł. równa się 216.20 lirom.

Rumuńska pożyczka kolejowa.

Rząd Rumuński zamierza przeprowadzić szereg inwestycyj kolejowych. Na sfinansowanie ich jednakże nie znajduje w kraju dostatecznych funduszów.

Wobec czego Ministerstwo Finansów czyni starania o uzyskanie u banków londyńskich pożyczki na cel powyższy. Pożyczka powyższa ma wynosić 5 miljardów lei.

Gwarancje na pożyczki zagraniczne.

Do Państwowego Banku Rolnego wystąpił szereg właścicieli ziemskich z prośbą o udzielenie za nich gwarancji dla zyskiwanych przez nich pożyczek zagranicznych.

Celem uniknięcia jakichkolwiek nieporozumień Państwowy Bank Rolny komunikuje, że gwarancji takiej nie wydaje, poza paru wypadkami. gdzie przewiduje udzielenie poręki bankowej w związku z działalnością parcelacyjną Banku.

Dalsza zniżka stopy dyskontowej.

Bank of England (angielski bank emisyjny) ustalił w dn. 10 b. m. stopę dyskontową na 4 proc. Ostatnia zmiana stopy dyskontowej w Anglji dokonana została w dn. 6 lutego r. b. przyczem ustalono wtedy stopę dyskonta na $4^1/_2$ proc.

Także emisyjny Bank Szwedzki obniżył dyskonto w dn. 10 b. m. na 4 proc. Dotychczasowa stopa procentowa przy dyskoncie w wysokości 4,5 proc. obowiązywała od 1 stycznia r. b.

PRZEGLĄD WYDAWNICTW.

„PRZEGLĄD GOSPODARCZY"

Wyszedł z druku Nr. 5 „Przeglądu Gospodarczego" o treści następującej: „Przegląd sytuacji"—E.R.; „Posunięcia niedokonane"— Andrzej Wierzbicki; „Polskie życie gospodarcze a genewska polityka handlowa" - Dr. Roger Battaglia; „Odszkodowania wschodnie"— W.T.; „Nowelizacja podatku obrotowego"— A.N.; „Nowa faza w wywozie żyta"—M.O.; „Z gospodarczego położenia Niemiec" —Dr. A. Bzowiecki; „Nowa struktura Międzynarodowego Kartelu Stalowego" W. C-ski.;

Całości zeszytu dopełniają działy: Rynek pieniężny, Rynki towarowe oraz Kronika,

Komunalna Kasa Oszczędności

Trzecie roczne sprawozda

STAN CZYNNY.

TYTUŁ RACHUNKU	Bilans otwarcia na dz. 1/I-29	Obroty za 1929 r. Winien	Obroty za 1929 r. Ma	Bilans zamknięcia na dz. 1/I-30
R-k Kasy	13.364-48	2.563.848-35	2.462.320-89	114.891-94
„ Żyrowy w Banku Polskim	—	205.764-58	186.195-45	19.569-13
„ Bieżący w Banku Gospodarstwa Krajow.	20.454-00	618.678-55	630.336-75	8.795.80
„ P.K.O. w W-wie	67-53	19.379-93	17.762-49	1.684-97
„ Składu Konsygnac. (towary)	—	352.489-77	267.777-20	84.712-57
„ Pożyczki Komunalne	—	236.471-00	191.371-00	45.100.00
„ „ w materjałach ogniotr.	—	178.923-98	—	178.923-98
„ „ Spółdzielniom Kredyt.	2.870-00	36.525-00	32.945-00	6.450-00
„ „ „ Mleczar.	1.000-00	6.300-00	1.000-00	6 300-00
„ „ dla Składn. Rol. w gotów.	11.520-00	174.413-30	137.564-17	48.369-13
„ „ „ „ „ w towar.	—	80.746-01	29.386-78	51.359-23
„ „ pod zastaw rolniczy	—	5.440-00	5.440-00	—
„ „ siewnej	500-00	—	500-00	—
„ Weksle zdyskontowane w portfelu	474.588-75	800.598-39	777.932-86	497.254-28
„ „ w redyskoncie	2.000-00	290.694-05	185.471-80	107.222-25
„ „ zaprotestowane	7.646-89	55.860-35	38.318-26	25.188-98
„ „ u korespondentów	500-00	3.207-70	3.117-00	590-70
„ Ruchomości	3.209-48	1.292-91	1.266-39	3.236-00
„ Kosztów Handlowych	—	52.050-33	52.050-33	—
„ Sum przechodnich (debetowe)		25.226-88	25.194-34	32-54
„ Procentów zapłac. za 1929 r.	1.695-00	55.940-33	57.635-33	—
„ „ „ „ 1930 r.	—	26.460-26	7.294-02	19.166-24
„ „ „ „ 1931 r.	—	3.828-45	2.161-78	1.666-67
„ Gwarancji Dłużnicy	10.000-00	15.100-00	25.100-00	—
	549 416-13	5.809.240-12	5.138.141-84	1.220.514-41
Obroty stanu biernego		1.441.761-18	2.112.859-46	
	549.416-13	7.251.001-30	7.251.001-30	1.220.514-41
R-k Dokumentów na inkaso	11.655-79	679.775-05	610.833-49	80.597-35
„ Inkaso u korespondentów	—	246-00	246 00	—
„ Depozyt	—	10.000-00	10.000-00	—
	11.655-79	690.021-05	621.079-49	80.597-35
Obroty stanu biernego		620.954-69	689.896-25	
	11.655-79	1.310.975-74	1.310.975-74	80.597-35
Bilans	561.071-92	8.561.977-04	8.561 977-04	1.301.111-76

Rachunek strat i zysków

WINIEN.

WYSZCZEGÓLNIENIE		Zł.	Gr.
Procenty i prowizje (zapłacone i dopisane)		57.437	33
Koszty Administracji:			
a) osobowe	43.068-48		
b) rzeczowe	8.034-76	51.103	24
Za odpisane weksle protestowane w dochodzeniu sądowem będące i koszty sądowe, komornika i protestu na wątpliwe należności		5.987	19
Odpisy amortyzacyjne:			
a) od ruchomości		1.087	27
Czysty zysk	*)	18.000	—
Razem		133.615	03

*) **Uwaga**. Z czystego zysku przekazano do kapitału rezerwowego Zł. 18.000,

Powiatu Rówieńskiego

nie za 1929 rok.

STAN BIERNY.

TYTUŁ RACHUNKU	Bilans otwarcia na dz. 1./I-29	Obroty za 1929 r. Winien	Obroty za 1929 r. Ma	Bilans zamknięcia na dz. 1/I-30
R-k Kapitału Zakładowego	60.000-00	—	90.000-00	150.000-00
„ „ Rezerwowego	18.000-00	—	18.000-00	36.000-00
„ „ Amort. ruchomości	169-12	169-12	—	—
„ „ na popieranie budownictwa ogniotrwałego	—	—	30.000-00	30.000-00
„ „ na organizację mleczarń	—	—	2.500-00	2.500-00
„ Wkładów na książeczki oszczędn.	82.070-91	45.395 83	71.221-36	107.896-44
„ „ „ rachunki bieżące	78.493-72	482.612-03	442.272-04	38.153-73
„ Lokaty Banku Gospod. Krajowego	56.000-00	36.568-00	4.568-00	24.000-00
„ „ Magistratu m. Równego	102.690-00	53.671-90	59.806-90	108.825-00
„ Pożyczki zaciąg. w P. B. Rolnym w Łucku w gotówce	130.000-00	230.093-00	365.000-00	264.907-00
„ Pożyczki zaciąg. w P. B. Roln. w Łucku w towar.	—	40.319-98	369.069-54	328.749-56
„ Redyskonto weksli w Banku Polskim	—	80.795-00	126.575-00	45.780-00
„ „ „ w Banku Gosp. Kraj.	—	104.076-80	134.956-80	30.880-00
„ „ „ w Państw. Banku Rolnym w Łucku	—	93-00	29.255-25	29.162-25
„ Procentów i Prowizji za 1929 r.	7.526-99	133.667-33	126.140-34	—
„ „ „ „ 1930 r.	—	1-10	7.099-31	7.098-21
„ Sum przechodnich kredytowych	3.385-10	56.261-64	67.336-83	14.460-29
„ Należ ości skarbowe	1 080-29	1.321 42	2.343-06	2.101-93
„ Gwarancji Wierzycieli	10.000-00	25.100-00	15.100-00	—
„ Strat i Zysków	—	133 615-03	133.615-03	—
„ Czysty Zysk	—	18.000-00	18.000-00	—
	549.416-13	1.441.761-18	2.112.859-46	1.220.514-41
Obroty stanu czynnego		5.809.240-12	5.138.141-84	
	549.416-13	7.251.001-30	7.251.001-30	1.220.514-41
„ Różni za inkaso	11.655-79	610 954-60	679.896-25	80.597-35
„ Różni za swoje depozyty	—	10.000-00	10.000-00	—
	11.655-79	620.954-69	689 896-25	80.597-35
Obroty stanu czynnego		690.021-05	621.079-49	
	11.655-79	1.310.975-74	1.310.975-74	80.597-35
Bilans	561.071-92	8.561.977-04	8.561.977-04	1 301 111-76

na dzień 31 grudnia 1929 r.

MA

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zł.	Gr.
Procenty i prowizje (otrzymane)	133.615	03
	133.615	03

Naczelnik Zarządu, Dyrektor (—) *Feliks Turczyński.*

Buchalter (—) *Paweł Klepacz.*

GIEŁDA.

Z giełdy pieniężnej.

W dniu 15 marca r. b. notowano na Giełdzie Pieniężnej w Warszawie:

Dolary 8.875—8.915

Papiery %% w zł. zł.:

7%	listy zast. Pań. Banku Roln.	83.25
8%	listy zast. Pań. Banku Roln.	94.—
7%	listy zast. Banku Gosp. Kraj	83.25
7%	obligacje Banku Gosp. Kraj.	83.25
8%	listy zast. Banku Gosp. Kraj.	94.—
8%	obligacje Banku Gosp. Kraj.	94.—
8%	obligacje Pol. Banku Komunal.	93.—

Papiery %% państwowe:

5% Pań. poż. Konwer. 1924 r.	53.50
4% Prem. Poż. Inwestycyjna (100 zł. zł.)	127.— —127.50
5% Poż. Premjowa 5.II-1926 r. (5 dol)	75.—
10% Pożyczka kolejowa	102.50
7% poż. stabilizacyjna	88.—
Akcje Banku Polskiego	167.50—167.75

Pozatem kosztują:

Ruble złote — (w żądaniu) —	4.685
Ruble srebrne (1 rb. 50 kop.) —	2.10
Ruble srebrne (drobny bilon)	1.10

Gram czystego złota — 5.9244.

Z giełdy zbożowej.

W dniu 14 marca 1930 r. notowano na Warszawskiej giełdzie zbożowej przy obrotach średnich: żyto —17.50—18.—, pszenica — 34.—35.—, owies jednolity — 16.50 —17.50, jęczmień—18.— —24.—

Ceny za 100 kg. Tendencja sp kojną.—

STATYSTYKA.

Stan wkładów w kasach oszczędności na dzień 31 stycznia 1930 r., według danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Tysiące złotych. — Dane tymczasowe.

Województwa	Liczba kas w dn. 1.I.1930	Wkłady na książeczkach oszczędnościowych — Wszelkie wkłady z wyjątkiem wkładów instytucyj finansowych — Stan w dniu 30.XI 1929	31.XII 1929	Stan w dniu 31.I 1930	Zmiany stanu w porównaniu z miesiącem poprzednim — 31 XII 1929	31.I 1930	Wkłady (lokaty) instytucyj finansowych — Stan w dniu 31 XII 1929	31.I 1930	Wkłady na rachunkach bieżących, czekowych i żyrowych — Stan w dniu 31.XII 1929	31.I 1930
P. K. O.	**1**	**163 077**	**172 972**	**180 420**	+ 6,1	+ 4,3	—	—	**210 603**	**184 253**
Kom. Kasy Oszczędn. ogółem	**359a**	**389 666**	**400 808**	**417 097**	+ 2,9	+ 4,1	**31 504**	**32 064**	**44 842**	**45 570**
w tem powiatowe	**230**	**102 935**	**106 347**	**110 601**	+ 3,3	+ 4,0	**12 722**	**12 661**	**15 082**	**16 094**
w tem miejskie	**129a**	**286 731**	**294 461**	**306 496**	+ 2,7	+ 4,1	**18 782**	**19 403**	**29 010**	**29 476**
M. st. Warszawa	1	27 526	29 217	31 135	+ 6,1	+ 6,6	—	—	13 020	13 079
Warszawa	25	3 607	3 928	3 979	+ 8,9	+ 1,3	1 693	1 705	630	644
Łódź	15	1 143	1 297	1 327	+13,5	+ 2,3	330	303	177	231
Kielce	17	4 423	4 603	4 982	+ 4,1	+ 8,2	583	569	1 265	1 302
Lublin	19	2 810	2 941	3 127	+ 4,7	+ 6,3	1 384	1 394	339	315
Białystok	13	1 972	2 188	2 343	+11,0	+ 7,0	766	793	506	524
Wilno	8	1 010	1 194	1 511	+18,2	+26.5	70	70	691	780
Nowogródek	7	451	537	547	+19,1	+ 1,9	53	53	98	88
Polesie	10	639	670	657	+ 4,9	— 1,9	199	193	466	500
Wołyń	11	867	909	928	+ 4.8	+ 2,1	153	151	482	488
Poznań	84	57 145	57 241	58 798	+ 0,2	+ 2,7	11 658	12 389	6 817	7 679
Pomorze	37	23 509	23 908	24 931	+ 1,7	+ 4,3	2 050	1 964	4 240	3 985
Śląsk	18	47 068	47 935	49 572	+ 1,8	+ 3,4	6 693	6 622	6 640	6 796
Kraków	25	93 808	96 953	100 242	+ 3,4	+ 3.4	1 673	1 661	3 278	2 959
Lwów	32a	105 424	108 085	112 858	+ 2,5	+ 4,4	1 802	1 814	5 724	5 737
Stanisławów	19	12 377	13 090	13 745	+ 5,8	+ 5,0	1 160	1 165	47	71
Tarnopol	17	5 887	6 111	6 415	+ 3,8	+ 5,0	1 237	1 218	422	392

a Wobec braku danych wzięto sumy z miesięcy poprzednich.

Druk Jana Górnickiego — Warszawa, Nowy Świat 57. Tel. 152-16.